

ling af Notabler, der paa hele Rigets Vegne kunde være tagne med paa Raad i Anledning af den tilkommende Fællesforfatning; thi denne Egenkab havde Anordningen ogsaa i en vis Grad, og det er i denne Egenkab, jeg troer, at det nærværende Ministerium har beholdt den i sit Program. Og i denne Henseende maa jeg være enig med, hvad den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds (Lutein) saavel som den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) yttrede, at fra dette Standpunkt kan Forordningen have sin store Betydning. Det maa nemlig bemærkes, at med Hensyn til de ydre Forhold vilde det have medført særdeles Banffelighed at indføre en Fællesforfatning ganske alene ved Rigsdagens Hjælp. Men, naar den ikke skulde indføres alene ved Rigsdagens Hjælp, og Rigsdagen jo dog ikke kan tilfidesættes, saa indseer jeg ikke, hvorledes det skulde kunne gennemføres, uden at der var en eller anden Forsamling af Notabler, som kunde tages med paa Raad. Det er i de Forhandling, som have fundet Sted med Udlandet, udtalt, at man ikke havde Noget imod, at den danske Rigsdag fik Deel i, at denne Forfatning blev bragt tilveie, men at man ogsaa ventede, at der vilde blive givet Hertugdømmernes Andeel i Behandlingen af denne Sag. Da det nu paa Grund af Forholdene vilde være aldeles umuligt paa anden Maade at tilveiebringe en Notabelforsamling, et Forsøg, der jo i sin Tid forgjæves er blevet gjort, og det vistnok ogsaa vilde være ugjorligt, at lade de forskjellige Repræsentationer træde sammen, som de nu ere, saa kunde Forholdet jo ikke ordnes paa anden Maade, end at der blev dannet et Organ, der repræsenterede denne fælles Medvirning for samtlige Landsdele. Et saadant Organ har Ministeriet nu foreskrevet i det ved Forordningen af 26de Juli dannede Rigsraad og benyttet, hvilket jeg troer ikke alene er rigtigt, men endogsaa berettiget netop ved selve Rigsdagens Adresse; thi Rigsdagen har jo i denne ikke forlangt Andet, end at der skulde indføres en constitutionel Fællesforfatning, men den har ikke foreskrevet Regjeringen nogle af de Midler, den maatte bruge eller ikke bruge, og den kunde altsaa

heller ikke forhindre den fra at benytte en Institution, som desuden eksisterede, da Adressen blev affattet. Havde man paa den Tid fundet saa meget Anstødeligt i Forordningen af 26de Juli 1854, som man nu finder deri — at den iøvrigt indeholder et Brud, har jeg indrømmet —, saa kunde man ikke ganske have forbigaaet den i Adressen; altsaa anseer jeg det nærværende Ministerium for fuldkommen berettiget til at benytte den, og jeg troer ikke, at det i saa Henseende paadrager sig noget Ansvar. Det er efter disse Betragtninger, at jeg i ethvert Tilfælde vilde have stemt for den motiverede Dagsorden, da denne dog i det Væsentlige indeholder de samme Momenter, som jeg troer deri burde findes, skjøndt paa en noget anden Maade, end jeg havde ventet at de vilde fremkomme; jeg skal endnu kun gjøre opmærksom paa et eneste Punkt. — Det er igaar blevet yttret af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 8de Valgkreds (Rimestad), at, naar Ministeriet kunde gaae hen og forsøge et Brud paa Forfatningen, og løbe sin Vej, naar det ikke lykkedes, saa var man aldrig sikker paa, at der ikke bestandigt vilde forsøges saadanne Brud. I den Anledning maa det bemærkes, at det er deels af høiere Stats-hensyn, at Rigsretsactionen frasalbes, og deels, fordi der i Virkeligheden er opnaaet det, man omtrent kunde vente at opnaae ved Actionen. Det er ikke altid Tilfældet, at det høiere Stats-hensyn gaaer i modsat Retning af det blotte Retfærdighedshensyn. Det Sædvanlige maa være, at de gaae i samme Retning. Af den Omstændighed, at man nu tillægger det høiere Stats-hensyn saa betydelig Vægt, vil man altsaa ikke kunne slutte, at det Samme, som nu var skeet, vilde skee, dersom der i Fremtiden blev begaaet et Brud paa Forfatningen; jeg troer tværtimod, at man af de her stedfundne Forhandlinger er berettiget til at uddrage den Slutning, at man ikke i Fremtiden vilde lade et saadant Brud hengaae upaatakt. Efter disse Betragtninger skal jeg endnu kun tilføie den Bemærkning, at vi maae være Hans Majestæt særdeles taknemmelige for at have afgjort Sagen paa den Maade, som skeet er; thi, selv om vi havde saaet Ministeriet removeret og straffet ved en Action, saa vilde det kun